

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen napokonként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hónapra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasznosítóknak egyeztetett díj
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasznosítóknak 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok ára 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Hétfő Szeptember 16.

182. szám.

A közöny megmaradt.

Göthe valóban nem volt rossz író és ha egy epigon a saját írói elucubratiói mellett reá támaszkodik, könnyen szellemes lehet. Midőn az ellenzék például a szeszadót választja a kormány s különösen a pénzügyminiszter elleni polemia tárgyát s a hírlapi cikkeknek, melyekkel bizonyítani akarja, hogy a tényleges eredmények dr. Wekerlének minden kombinációját halomra döntötték, e címet adta, hogy „elvitte az ördög a spiritust...“ ugye ez bizonyítványul igen szellemes — Göthétől. Az illető cikkek írójától azonban csak egy szörnyű licentia poetica.

Mert nálunk hál' Istennek! a spiritust nem vitte el az ördög, az adó meg hozza azt, mit a pénzügyminiszter a költségvetésben előirányzott, és ha vége lesz az esztendőnek, minden jogos előrelátás szerint még többet is jövedelmez. A bevételeket ellenőrző közegek ideiglenes feljegyzései szerint ugyanis az összes indirect adókra vonatkozólag, melyek közül az idén csak a szeszadón történt lényeges változtatás, 6 millió forintot tesz a bevételi többlet a f. év első felében, az 1888. évi hasonló időszakkal szemben; ha tehát a bevételek a közvetett adókból a második félévben hasonló mértékben fognak befolyjni, miben kételkedni nincs ok, akkor az év végével tizenkét millió és 440.000 ft. lesz a több-bevétel, vagyis 2.44 millióval több, mint a budgetben vár a pénzügyminiszter.

Mondjuk, hogy ez a 2.44 millió nem a szeszadó, hanem más indirect adók eredménye és tekintünk el attól is, hogy a II. félévben az összes adók, tehát a szeszadó is, bővebben folynak be, mint az I. félévben, hogy tehát előreláthatólag a bevételi többlet is nagyobb lesz a II. félévben, mint volt az elsőben, hogy eszerint a végeredmény igen valószínűleg, sőt majdnem bizonyosan meghaladja a fent összebevételi többletként fölvetett 12.44 milliót, tehát mégsem lehet állítani, hacsak lábbal tapodni nem akarjuk az igazsá-

got, — hogy a spiritust elvitte volna az ördög.

De némileg érzi is az ellenzék állításainak tarthatatlanságát s azzal segít magán, hogy a nyársat egykissé oldalvást fordítja s most már azt állítja hogy ő nem a budget tételeit támadta, hanem ama számításokat, melyekkel a pénzügyminiszter a szeszadót indokolta s melyekben ő az új adótól nem 10, hanem 20 millió ft. bevételi többletet várt. Ez alapján aztán két szemrehányást tesz az ellenzék a miniszternek: hogy a 20 milliónyi pluszsal csak azért kecsesgetett, hogy a törvényhozás, elvakítva az új forrás bővsége által, az oly súlyos törvényt megszavazza, hogy azonban mikor egyszer tető alá került a törvény, várakozásaival azonnal felényire szállt alá s a budgetben már csak 10 millió ft. plusz irányzott elő. 2. Hogy a miniszter a szesznek az adó többszörös emelése által történt drágulása folytán bekövetkező fogyasztáscsökkenést 15%-kal számította, míg az a valóságban 50%-ot tesz. Ezeket a szemrehányásokat mosolygó jókedvvel fogadhatja ő nagyméltósága, a legszebb bókók azok eszéért és szívért.

Wekerle pénzügyminiszter a szeszadótörvény indoklásában tényleg 30, a budgetben azonban csak 20 millió ft. évi bevételt számított. Di miért tette ezt? Igen egyszerű okból: a törvény állandóságra, az egész jövőre készült, a költségvetés azonban csak a folyó évrre. Bizonyítványul jönni fog az idő és hisszük, nem sokára, a mikor a népszerűség és jólét fogyasztás és kivétel foglaltja a szeszadó 30 sőt több milliót foglaltja a magyar állampénztárakba; de egy oly éleseszi, skrupulózus lelkiismeretességgel és realitáshű férfinak, mint Wekerle, az első esztendőre számolnia kellett a fogyasztási természetellenkesítésével a fogyasztási cikkek megdrágulása ellen, az új behajtási és ellenőrzési apparátus nehézségeivel, végre a rossz üzletével. Tette is, mert okos és előrelátó.

Ami a második szemrehányást illeti, hogy a fogyasztás 50%-kal csökkent,

megjegyzendő, hogy ez eredménynek teljes szivéből örül minden emberbarát, mert ez az 50% ki lett ragadva az iszákosságból, e legutóbb s legpusztítóbb bünből, mely megtizedeli a társadalmat; azt a pálinkát, melyre erősítés végett szükség van a munkásnak, bőven megtalálta az 50%-ban; hogy leigya magát, arra természetesen nem futja ki a pénze a drágább árak mellett. És e mellett az állampénztár még mindig jól kijön, amit világosan és számszerűleg így lehet bizonyítani: azelőtt hektoliterenkint 9 ft. volt az adó, most 35 ft. tehát közel négyszer oly nagy, ha tehát a fogyasztás felényire apadt, akkor az adójövedelem nem négyszer, hanem még mindig kétszer akkora, mint azelőtt, és az iszákosság is 50%-kal apadt. Hisz így dr. Wekerle valószínűleg örangyala a szegényeknek!

Ha az ellenzék — mondja a „Pester“ Correspondenz“ — ily eredményekből szemrehányást tesz a miniszternek, akkor az ő mondására, hogy „elvitte az ördög a spiritust“, e diétum befejezésével kell válaszolnunk: „... a közöny megmaradt“, t. i. az ellenzéki uraknál. Ők ebben éppenséggel csodálatos közönnytanusítanak az állami jólét és a népesség erkölcsi jobbúlása iránt. Midőn a szeszadó egyrészt az állampénztárba tekintélyes több-bevételt hajt, másrészt az alsóbb népfizikai és erkölcsi egészségére jótékonyan hat, bizony megérdemli, hogy az ellenzéki hazafiak is kevésbé megvetendő közönynyel bíjjanak el vele.

Az 1890-iki költségvetés a Pol. Corneek jelentése szerint — a konverzió gyors végrehajtása s a törlesztési és kamatteher ez által előidézett csökkenése folytán, 14 millióval kevesebb terhet tüntet föl. Az egyes resszortbudgetek kedvező előzetes mérleget mutatnak, csak a honvédelmi kiadások emelkedtek — részint adminisztratív, részint törvényhozásilag elhatározott intézkedések folytán — mintegy 3 millióval; azonkívül az államvasutak bevételeit a gabnassállítás csökkenése s a zónatarifa behozatala miatt kevesebbre kell előirányozni. Az állami pénztárak — jóllehet a kormány vagy 10 milliót pénztinté-

zeteknél helyezett el — nagyobb összegekkel rendelkeznek, mint valaha s már a december szelvények fedezete is rendelkezésre áll.

A kir. tábla decentralizációja. A rég emlegetett decentralizációt aligha fogják a jövő ősszel megvalósítani. Ez csak a bünvádi eljárás szabályozó törvény életbelépésekor fog megtörténni. Mivel pedig valószínű, hogy nem a bünvádi eljárás javaslat lesz az országgyűlésen a jogi reformok elseje, azért a decentralizációra ismét alighanem még jó ideig kell várni.

A hazai ipar támogatására, eléggé sajátos, ismételtelen kell felsőbb helyről inteni a hatóságokat. A belügyminiszterium már több évvel ezelőtt adott ki rendeletet, hogy lehetőleg magyar gyártmányokat szerezzenek be. De megtörténik gyakran, hogy a pályázatot hirdető hatóság már előre megjelöli a külföldi cikket s így magyar gyáros és iparos nem is versenyezhet. Most a belügyminiszter újabb rendeletben meghagyta, hogy a pályázatnál a részletes jelzéseket mellőzzék.

Külföld.

Merénylet Crispi ellen. Nápolyban pénteken este egy az intelligens osztályokból való ifjú brutális merényletet követett el Crispi olasz kormányelnök ellen. A merényletnek szerencsére nem lett súlyosabb következménye, de a kiváló államférfiu mégis sebesülten fekszik. Crispi este félhétkor leányával sétakocsizást tett a Capricció-úton, midőn egy fiatal ember nagy erővel két követ dobott feléje. Az egyik kö csak a kocsit találta, de a másik Crispi érte s az állán megsebesítette. Az ősz kormányelnöknek volt annyi ereje, hogy nyugton haza ment és sebe nem igen veszélyes; de eléggé súlyos arra, hogy az érdem-s férfiut több napra ágyba döntse. A merénylőt rögtön elfogták s azt vallotta, hogy a neve Caporali Emil, huszonegy éves, miügyetemi halgató. A nápolyi lakosság körében nagy a felháborodás, kétféle éjjeli tolongtak a miniszterelnök lakása körül, hogy hirt kapjanak. Humbert király, kit rögtön értesítettek, igen meleg hangu részvétvágyrotot intézett Crispihez. A durva merénylet nemcsak Olaszországban, hanem a külföldön is méltó fölhaborodást fog kelteni. Jelentik ugyan már azt a szokott magyarázatot, hogy a merénylő „valószínűleg örült“; de a viszonyok ismerői jól tudják, hogy bár Caporali csak ugyan afféle exaltált ifjú lehet, a merénylet azokból a mértéktelen izgatásokból ered, melyeket Olaszországban az irredentisták és a

— Oh! én kétségbevonhatlanul Goethe nézetét tartom helyesnek. — szölt bele Alajos ur ilyenkor, ki rendkívüli eszével elvileg elvitte neje iránt. — A költészet az életből kel meríteni; a francziák éppen azért érik el fényes sikereiket, hogy közvetlenül a jelenből merítik tárgyaikat, a jelen szenvedélyeit, harcait és érdekes problémáit festik és fejtetik, a mik inánt leginkább vagyunk fogékonyak; a szellemes Dumas, az isteni Daudet Alfons, a szemfényvesztő jöngleur Ohnet, a bübajos szelid Feuillet és az idegeket sanyargató Sardon utánozhatlan virtuozitása éppen az actualis themák ügyes feldolgozásában rejlik.

Korondy igen gazdag ember letére, sohasem valto ta azt, hogy a világ előtt csak annyit érünk, mint amennyit a pénzünk nyom, ő valószínűleg művészi hajlamokkal volt felruházva s a szellemi erőnek ítélte oda az elsőséget, örömmel kereste fel a bohème-eket; nejt az ironót is egy művészi társaságban, az iróikörben ismert meg, a ki annyira el tudta varázsolni a jó embert, hogy csakhamar felajánlotta neki kezét és vagyonát. Búszke is volt neje, könyveit majdnem kivülről tudta elmondani, s várua várta a sohanem érkező nagy szellemű utódokat, mert hát Jean Pál azt mondta: „A mit magunkba bírnunk, azt anyáknak köszönhetjük.“ S ő annyira óhajtotta, hogy nagyhirű gyermekeknek legyen az apja. Külömben közönséges ember volt, aki absolute vagyonosságának köszönhetette, hogy a társaságokban egyáltalán foglalkoztak vele; elismerte neje nagy értelmi felsőbbiségét s korlátlanul alája vetette magát mindenben akaratának; a gonosz nyelvek ráfogták, hogy pipogya férj és papucs alatt nyög.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A bünös ösvényen.

Regény I kötetben. — Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

IV.

Korondyné, fényes termeiben a „Jósziv“ javára hangversenyt rendezett.

A gazdagon aranyozott nagyteremben a fűvörös ismert alakjai teljes díszben gyűltek egybe, a czifra mennyezet nagy csillárjai a magas kandelaberekkel szelid fényt árasztottak az arczok bágyadt mosolyaira és a szemek élénk, majdnem lázas tekintetére; a nehéz selymek és fényes atlaszok suhogása különös morajjal töltte be a lanyha és mámorító légáramot, melyet a szőgletekben pompázó keleti növényzet balszamos illata enyhített; a nők vakító vállai a drága csipkék fellegeiből csillámlóan emelkedtek ki, megrakva káprázató brillansokkal; a keskeny keztyűbe szorított keztyűkben a nagy legyezők halk szárnyesattogásaként ide-oda mozogtak. A fekete frakkos urak kifogástalan magatartással foglaltak helyet a szépek mellett, néha-néha egyet pödörve kellemes mosolyra erőltetett ajkuk felett fekvő jól ápolat bajszokon. Valóban mind a grand pschutt emberei voltak Korondyné vendégei.

A ház urnője lekötözött szívellyességgel fogadta élete párjával, Korondy Alajos urral vendégeit, — olykor-olykor diadalmasan, öntelt tekintet végig a fényes gyülekezeten, elképzelve, minő dicsőség háramlik reá ebből. Korondyné asszony teljes erejéből folyton azon fáradozott, hogy pazar termeiben a társadalom

haute creme-jét gyűjtse egybe, s hogy a magas születését az esprit embereivel amalgamizálja, hogy hasonlóan Madame Staellhez vagy Adam asszonyhoz a szellemi életnek egy mozgó türegjéül szerepeljen.

A jó asszonyág természetesen a szépirodalommal is foglalkozott, s megindító, könyekre fakasztó históriákat írt igen nagy termékenységgel, melyeknek örökös motívuma a szép és hatalmas szerelem. A kritika mindig udvarianusan bánt vele, mint éppen a többi iróhölgyekkel, akik zsebikendős drámákat és egyéb ártatlan jellegű szerelmi történeteket írtak.

— A kritikával szemben — úgy mond a kissé elhízott delnő — kell, hogy meglegyen az önérzet, hogy ne lankassza meg bennök soha a munkakedvet. És drága Jókaim nagyon helyesen mondja: „A költészet istennője olyan kegyes, hogy a kik temploma, építésével foglalkoznak, azokat mulattatja. Édes munka, mely magával hordozza gyönyörét, mely a helyett, hogy fárasztana, új erőt ad.“ Oh, igen! ennek a magaszosabb foglalkozásnak, különösen, ha a gyöngéd szelímet öleljük fel vele, megvan a maga varázsa; mert hát Uram Isten, ki adná reá a fejét a szépirodalom művelésére nálunk, a hol a legnagyobb élő költők kiadására négy előfizető érkezett be, ha nem volna meg az édes gyönyöre.

Néha meg ilyforma mondasokban tört ki szellemes barátai előtt:

— Higyjék meg uraim, a regényírásban nálunk nagy pangás állott be, az ifjabb író nemzedék nem tud mesét alkotni, az irányban pedig nem eléggé könnyed, és graciós; pedig az irány a fő. A cikornyás felcímezés az irány Béltekyné asszonyt juttatja eszembe, a ki mindig oly pazar gazdagsággal öltözködik és anynyi ékességgel rakja meg terebélyes természet

hogy az ember belefárad, míg nagy megfigyeléssel mérlegeli a felhalmozott sok esecse-beccse értékét s végül is csak azt mondja reá, hogy izléstelen; — a könnyed, elegans, kedvesen hangzó irány pedig hasonlít a bübajos Erdeinéhez, a ki mindig diskrét, finom és előzékeny, mellőzi a rikító színeket, s tolettjeinek egyszerű, de izléses eleganciájával hódít. Minden írónak, vagy írónőnek meg van a maga irálya, mely ha keresetlen és igazán saját lelkéből kifolyó, mint sajátzerű vonás, mely őt jellemzi, vonul végig minden művében, s ezt a vonást, mely éppen csak az övé, szeretjük meg benne; sohasem fogjuk unalmasnak találni, sőt minél többször találkozzunk vele, annál inkább válik kedvessé. Aztán látják, a mai regényirodalom termékei teljesen magukon hordják korunk teletelenségét, hiányzik belőlük az alaposág, az erősebb motívum, a mélyebb jellemfestés; nem találkozzunk frapps fordulattal, mint a túzijáké káprázató röppentyűi csak pillanatnyi futólagos hatásra vannak elkészítve. Két irány urálja az egészét, az egyik az idealismus, a másik a naturalismus; az előbbi fellengzős, a mi balgaság a mai világban s ostobaság volna elovasri, — az utóbbi, ez rendszeren idegrázó s a kor gyermekei molón nyulnak utána, azon hiedelemben, hogy a szenny, a torlelem, a bün egy új nemét, melyet még nem ismernek, lelik fel benne, s ez ingerlő és esabító. Aztán mit szólnak hozzá, a naturalismus nagy mestere, Zola barátunk, a ki eddig csak az utcák sarából emelte ki „Naná“-ját, „Manvet abbé“-ját, „A föld“-jét — egy „Álom“-mal hátat fordít a bünös szennynek s egy angyal tisztaságu leánya idylli történetét írja le s lépten-nyomon a szent legendák marttyraait hozza felszínre, a kik több olvasztott ölmot ittak, mint más közönséges halandók jeges vizet.

Halálozás. Egy külföldön élt magyar úr, Szilassy Gyula haláláról értesülünk a lapokból, ki is múlt hó 30-án Svájcban Bex nevű községében hunyt el. A megboldogult a város és Hajdumegye népszerű főispánja gr. Degenfeld József egyházmegyei gondnok és nejének, Szilasi Irma úrnő méltóságának volt testvére. A 48 évet élt előkelő nevű férfi — mint a Debr. Prot. Lapból olvastuk — melegen érző szívvel visszetett minden egyházi és vallásos mozgalom iránt s a külföld egyház köreiben nagy tiszteletet vívott ki magának. Jelen volt 1877-ben az egyetemes presbyteri szövetség edinburghi nagygyűlésén, melyre az intéző bizottság által külföld meghívást nyert. Nagy tevékenységet fejtett ki a cseh és morvaországi ref. egyházak felekezeti népiszkoláinak fejlesztésére Svájcban alakult egyesület munkáiban s e végből bejárta két ország ref. gyülekezeteit. Életével megmutatta, hogy magyar uraink is tudnak lelkesülni az élő vallásosság ügyei iránt, — a mit sokan tagadni szeretnek. Béke poraira!

Hazajöttek a katonák. A 39. gyalog ezrednek, házi ezredünknek első és negyedik zászlója is megérkezett tegnap délelőtt Debreczenbe. Külön vonat hozta meg a farszto nagy gyakorlatoktól sem eslegázott fiukat, a kikre százával vártak a vasutnál, utczán és a kazsárnyakban ismerőseik, rokonok, hogy hazavessék a három évi keserves szenvedés alul szabadulóját. A Pavilon udvara tegnap és ma nagy sürgés-forgásnak, bábeli zürzavarnak volt szemtanuja. Ez az „avizio“, az „abfurolás“ nehezen várt ideje, melyben a szabadságotól beszedi a kinstár a Mannlichert és a gompuculót, s azután a magazin padlásáról előkerünek a penészadó civillrudadarabok, hogy föleserjék velők a megunt és elnyúlt egyenruhát. Az utolsó raporton megkapják a passust s mehetnek vissza az elhagyott pudli, üllő, és ekezarv mellé s minthogy a szüret is itt van, bor is bőven termett, állhatnak a pap elé is párosával. Az első zászlóját még eddig nem volt Debreczenben. Tisztelet mind új, ismeretlen alakok. Hisszik azonban, hogy rövid idő múlva itthon érzik magokat s ép úgy rajta lesznek a polgári elemmel való barátságos viszony, jó egyetértés fentartásán, mint azok, a kik most a harmadik zászlójával Dal máciába távoznak. Ez a zászlój, mely pénteken néhány napra visszajött városunkba, f. hó 19-én este 10 órakor indul új állomás helyre, 23 dikan. Triesztben lesz s onnan egy hadihajó fogja Zárába vinni, a hol állomászni fog ez a derék zászlój. Parancsnoka Czertik alezredes lesz. A 9-dik századot Zeiler, a 10-diket Eenhüber, a 11-diket Herskovic, a 12-diket Zoresics, a kapitányok vezénylik. — Mindegyik század 83 emberből áll. — Szerencse kísérje őket új állomás helyükön is.

Tíz hasznos tudnivalók. Ezt jegyzet befeleése albumába egy praktikus amerikai. E tudnivalók a mely rövidke és velősek, ép oly hasznosak bármely jóravaló gazdaszony háztartásában: 1. Tud meg, hogy az a legnagyobb urad, ki anyira a maga asszonya, hogy még szakácsnőjére, szobaleányára sem szorul rá. 2. ha bosszant, hogy kezdet a munkát durva lett s attól tartassz, hogy urad oly bárgyu, hogy téged azért megcsal, a helyett, hogy halásan csóko ná meg azt a kezét, mely neki az élet terhet elviselni segít: mosd meg ezitromlól (ne az uradat, de a kezedet, ambar ez amannak sem fogna ártani). 3. a tintafoltokat a selyem és gyapjuszövetekből terpetinnel távolítsd el. 4. Sohase tégy el ugorakó oly edénybe, melyben zsír volt. 5. A halakat előbb forró vízbe áztasd, mert ugy könnyeben megtisztíthatod a pikelytől. 6. A kemény hus vízébe egy kis eczetet tégy, mert így puha és izletes lesz. 7. Ha tojás fehéréből gyorsan akarsz habot verni, tégy közé egy kanálnyi sót, annál hamarabb fog tájtékzni minél hidegebb. 8. Az avas vaját mosd meg jól friss vízben, egy kevés sót és porrá törve törve cukrot tégy bele, a vaj ismét jó izű lesz. 9. Az ujon festett edényekbe tégy vízben egy marok szénát, ez elviszi a festék szagát. 10. Tégy sassafrashját az aszalt gyümölcsök közé, hogy attól a fergét távolítsd el.

Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. törvénysszak mint telekkönyvi hatóságánál f. évi augusztus 16-tól szeptember 14-ig. Malatinszky Ferenc és neje Helenezi Julianna veszik új. Szatmári István újföldét 1670 forintért. Kispán István és neje Hanzel Teréz veszik Szabonyi Mihály és neje Kovács Sára csapó-kerti szőlőjét 325 forintért. S-bók Mihály és neje Dávid Julianna veszik Kovács Ferenc házat ondódi szántóföldével 3000 forintért. — Ungvári András veszi id. Barcsai Miklós és neje Nagy Mária ujosztású szántóföldét 19000 forintért. Bozsó András és neje Esedi Mária — **Borbála asszony özvegye.** Be van kötve a feje fekete kendővel, ki van sirva a szemé a fiatal asszonyok, az öregnek, aki mellette áll, nemkülönben szomorú az arca és így kezd a kapitány előtt.

— Azt nem tudom, tekintetes bíró ur, megillet-e engem a gyász vagy sem? Furcsa kérdés, de nehéz bánattal mondott kérdés volt ez. — Mit tudom én azt? Felelt a kapitány — Három hónapja — folytatja Borbála asszony — hogy nem vagyok tisztába avval: özvegy vagyok-e, vagy éle az uram? Aki elment vasuti munkára szép bucsuzóval, irt is egy levelet, de csak egyetlenegy, aztán elhaltatott, azóta pedig mindig hallgat, mint aki meghalt. Mások pe-

dig azt a hirt hozzák felőle, hogy csakugyan meg halt.

— S azt mondják, — sir Borbála asszony — hogy kolerát kapott, s meghalt olyan hamar mint akár egy pille.

Szegény férj, ha csakugyan meghalt, ennél szebb elegiát, mint amit most sirt el a kapitány előtt a felesége, költő sem csinálhatott volna a haláláról.

Veszik Bozsó Jánosné Szilágyi Sára hiszegyesi tanyabirtoka egy részét 1400 forintért. Szendrei Ferenc és neje Szilágyi Erzsébet veszik Vári József és neje Szűcs Julianna házat újföldével 600 forintért. Tóth Mihály és neje Bagdi Eszter veszik Szoboszlai György és neje Szabó Sára csapó-kerti szőlője egy részét 60 forintért. Veres Terézia és Veres Mária veszik Kiszél Istvánné Tauffer Jozsefa újföldjét 195 forintért. Özv. Szabó Sándorné Szabó Sára veszi özv. Vásári Mártonné Szőke Mária ondódi szántóföldét 700 forintért. Süvöltő Sándor és neje Rácz Julianna veszik új. Vértesi István házat ondódi szántóföldével 2100 forintért. Papp János és neje Arany Sára veszik Tóth József majorsági földét 1000 forintért. Tóth József és neje Szekeres Julianna veszik Jakab András és neje Nagy Zsuzsanna szőlője egy részét 75 forintért. Kun István és neje Kovács Zsuzsanna veszik Horváth János és neje Kovács Zsuzsanna csapó-kerti szőlőjét 85 forintért. Nyilas Mihály és neje Kerezi Zsuzsanna veszik özv. Nagy Károlyné Juhász Zsuzsanna homokkerti szőlőjét 140 forintért. Maurer Emil és neje Szűcs Zsuzsanna veszik Osváth Ferenc ondódi szántóföldét 1000 forintért. Hajas Istvánné Kaproncz Mária veszi Hegedűs István és neje Gázdag Julianna házat 600 forintért. Liptai Lőkös és neje Hatvani Klára veszik özv. Püspök Julianna újföldét 575 forintért. Sári Sándor és neje Csóka Julianna veszik Orbán Istvánné Gombos Julianna és társai homokkerti szőlőjét 200 forintért. Berger Henrik veszi Balogh Erzsébet özv. Molnár Sámuelné és társa újföldét 100 forintért. Dr. Szikszay Szabó József és neje Rickl Ilona veszik, özv. Okros Jánosné Gyarmati Julianna és társai szőlőjét 550 forintért. Nagy Sándor és neje Kiss Zsuzsanna veszik özv. Fart Jánosné, Dien Zsuzsanna és Fart Róza Varga Lajosné csapó-kerti szőlőjét 150 forintért. Balku Imréné Földvári Zsuzsanna veszi Földvári Julianna özv. Szabó Istvánné libakerti földje 1/4 részét 33 forintért. Özv. Czakkó Mátyásné Sarkadi Erzsébet veszi Tarbai József és neje Kulcsár Erzsébet homokkerti szőlője egy részét 450 forintért. Bogdány Imréné Szabó Zsuzsanna veszi Aranyos János házat

A szeszese italoknak kismértékben árusítása.

A szeszese italok kímérésének és kis mértékben való árusításának nyílt helyeken 1890. évi január hó 1-ső napjától kezdve miként leendő gyakorlása tárgyában a pénzügyminiszter következő tudnivalókat bocsátotta közre:

1. Az állami italmérsi jövedékről szóló 1888. évi XXXV. törv. czikk 51. §-a szerint mindazok, kik a most említett törvény életbelépte előtt szeszese italoknak kímérésével vagy kis mértékben való árusításával foglalkoznak, a mennyiben vállalatukat tovább folytatni akarják, tartoznak leg később 1889. évi október hó 1-sejéig az erre szóló engedélyt az üzlet helye szerint illetékes kir. pénzügyigazgatósághoz írásban bejelenteni. A pénzügyigazgatóság határozata ellen a pénzügyminiszterhez felfolyamodásnak van helye. Folyamodók kérvényük jogerjű elintézéséig vállalatukat akadálytalanul gyakorolhatják.
2. Ugy a kímérés, mint a kis mértékben való árusítás gyakorolhatására szükséges hatósági engedély iránti folyamodványoknak, melynek első íve 1 frtos, minden további íve 50 kros bélyeggel látandó el s melyhez az engedélyokmányra szükséges 1 frtos bélyeg is melléklendő, tartalmaznia kell:
 - a) az engedélyt igénylőnek nevét, lakását és foglalkozását;
 - b) a szeszese italoknak kímérésére vagy kis mértékben való árusítására szolgáló üzleti helyiség megnevezését utca, ház és ajtószám szerint, valamint azoknak a különleges alkalmaknak a megjelölését, a mely alkalmak kor folyamodó a kímérést vagy a kis mértékben való árusítást a törvény 9. §-ának negyedik bekezdése értelmében az üzleti helyiségen kívül a közösg határában más meghatározott helyen is gyakorolni szándékozik;
 - c) a kímérés, illetve árusítási szándékolttaloknak névszerinti elősorolását (bor, sör, szesz, pálinka, likőrök stb.), valamint a pinceszékek és más helyiségeknek a megnevezését, melyekben a kímérésre vagy kis mértékben való árusításra szánt ital-készletek tartatnak;
 - d) annak a kijelentését, hogy az engedély a folyamodványban felsorolt italoknak kímérésére vagy kis mértékben való árusítására kérietik;
 - e) hogy a kímérést vagy kis mértékben való árusítást folyamodó maga fogja-e gyakorolni, avagy megbízott utján s névszerint ki által kívánja gyakoroltatni;
 - f) hogy az engedély határozatlan, avagy bizonyos meghatározott időre kérietik;
 - g) hogy folyamodónak van e igénye a törvény 5. és 6. §-ában biztosított elsőbbségre s mi alapon? Igenlő esetben az elsőbbség

igényjogosultság hiteles bizonyítványokkal kimutatandó.

A folyamodványban egyszersmind kimutatandó az engedélyt kérőknek:

h) teljes-korúsága, mi anyakönyvi kivonat vagy a közösg előjáróság bizonylatának melléklétével igazolandó;

i) teljes megbízhatósága és feddhetlen előélete, minek bizonyítására az illetékes hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvány csatolandó;

k) magyar állampolgársága, vagy az, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 15. §-a értelmében a magyar korona országainak valamely közösgében letelepülési engedélyt nyert, mi szabályszerű alakban kiállított közösg illetőségi bizonyítvánnyal, illetve a közösg letelepülési engedélyével bizonyítandó;

l) nem teljeskorúknál a gyámhatóság beleegyezése és

m) egy a nem teljeskorúknál, mint jogi személyeknél is, az alkalmazandó üzletvezetőnek megnevezése s az, hogy az üzletvezető az engedélyt kériekre nézve a törvény 5. §-ában előirt feltételeknek megfelel.

Végül:

n) a folyamodványhoz a kímérés vagy kis mértékben való árusításra eddigi gyakorlatát igazoló hiteles hatósági bizonyítvány is csatolandó s ezenkívül

o) az olyan adóköteles felek által, kik városokban az italmérésre az engedélyt 1888. évi november hó elseje előtt egyszersmindenkorra teljesített fizetés által egész életükre megszerték: ez a körülmeny, valamint az általuk eddig gyakorolt kímérés módozata és terjedelme a folyamodványhoz melléklendő hiteles bizonylatokkal külön igazolandó.

A közösg előjáróság által bizonyítandó körülmenyek együttesen egy bizonylatba is foglalhatók.

Ha a folyamodó valamely közösgben több külön üzletben szándékozik a kímérést vagy a kis mértékben való árusítást gyakorolni, tartozik magának mindenki üzleti helyiségre nézve külön engedélyt készkötözni, meggyeztetve, hogy az engedély tulajdonosa személyesen csak egy üzletet gyakorolhat s a többi üzletben az engedélyt kériekre nézve előirt feltételeknek megfelelő üzletvezetőt köteles tartani.

Az egy közösgben lakó bortermelők saját termésű borainak kis mértékben való árusítására szóló engedélyt közösen egy beadványban, s illetve a közösg előjáróság utján is folyamodhatnak és a közösg előjáróság a folyamodókra vonatkozó bizonylatokat egy iratba (jegyzékbe) is foglalhatja, ez esetben azonban a folyamodvány anyyi 1 forintos bélyeggel látandó el, a hány bortermelő nevében beadatik, s ahhoz az engedély-okmányok kiállítására ugyanannyi 1 forintos bélyeg melléklendő.

3. Azok az adóköteles felek, kik a törvény némei határozmányainak végrehajtása iránt 1888. évi 78.188. p.-ü.-m. szám alatt kiadott utasítás értelmében 1889. évre némei szeszese italoknak kis mértékben való árusítására már engedélyt nyertek, ha ebbeli üzletüket az eddigi, vagy nagyobb avagy kisebb terjedelemben 1889. évi december hó 31-én tul is folytatni kívánják, szintén az előző 1. és 2. pont értelmében kötelesek eljárni.

4. Azok, kik szeszese italoknak kímérésével vagy kis mértékben való árusításával eddig még nem foglalkoztak, ha ilyen üzletet kívánnak nyitni, az ebbeli engedély kérelmezésére nézve, szintén a fennebbi 2. pont határozmányai alá esnek, az üzletet azonban a folyamodványuk végérvényes elintézéséig nem kezdhetik meg.

5. A kímérésre vagy kis mértékben való árusításra szóló engedélyek iránt benyújtott folyamodványok az állami italmérsi jövedékre az 1890-92. évig közösgként leendő hasznosításának módjához képest különböző elintézésre fognak nyerni.

Ha az illető közösgben (városban) az 1890. és eadeg 1891. és 1892. évekre az italmérsi adó beszedési joga biztosítottatik:

1. kímérésre engedélyt nyerhetnek: a korcsmárosok, vendéglősök, italmérsők s általában mindazok, kik szeszese italoknak kímérésével, avagy e mellett kis mértékben való árusításával is foglalkoznak — avagy foglalkozni szándékoznak;

2. kis mértékben való árusításra, vagyis a szeszese italoknak zárt edényekben és pedig a sörnek 25, a többi szeszese folyadékknak 100 literen alóli mennyiségben az üzleti vagy árusítási helyiségen kívüli fogyasztásra való eladására engedélyt nyerhetnek;

a) a sör- és szeszszófdék vállalkozói, a bor-, sör- és szeszkereskedők;

b) más kereskedők, szatócsok és mind azok, kik rendes üzletükön kívül szeszese italoknak kis mértékben való árusításával is foglalkoznak vagy foglalkozni szándékoznak;

c) a czukrászok, kávéosok és az ezekkel egy tekintet alá eső felek (pl. a szeszese italok orvosi rendelvény nélkül is árusított gyógyszerészek), kik szeszese italoknak ültő vagy álló vendégeik részére csakis poharanként, vagy e mellett zárt edényekben való árusítására is válthatnak engedélyt;

d) a bortermelők saját termésű borainak kis mértékben való árusítására.

III.

Ha azonban az illető közösg (város, község) 1890. évre s esetleg az 1891. és 1892. évekre is a kizárólagos italmérsi jogosultság s ezzel együtt a korlátozott kis mértékben való árusítás utánjáró italmérsi adó beszedési joga adatik haszonbérbe.

1. A szeszese italok kímérése felett azon a területen, melyre a szerződés szól, a szerződés tartama alatt egyedül haszonbérletnek van joga kizárólag rendelkezni (saját italait mérni vagy megbízottjai által mérteni, vagy a kímérést másoknak is megengedni); ennél fogva a mondott területen a kímérésre a haszonbérletől kell engedélyt nyerni.

2. Szeszese italoknak kis mértékben való árusítására csakis az alább megnevezett felek s ezek is csak az alább megszabott korlátok között nyerhetnek engedélyt, és pedig:

A. a bejegyzett cégü anyag-, fűszer- és vegyeskereskedők:

a) honi csemege- és külföldi boroknak;

b) honi és külföldi palacszokörnek;

c) szilviorumnak;

d) likőröknek, továbbá cognacnak, rumnak és arraknak, és pedig mindazon italoknak (a, b, c) és d.) mértékre való tekintet nélkül főüzletükben zárt edényekben való árusítására;

e) szeszese, me'nyek a 100-foku szeszese mérő szerint legalább is 75 fokot kell tartalmaznia, iparosoknak mesterségük folytatására vagy másoknak is házi czélokra egy liternél nem nagyobb és 1/2-liternél nem kisebb mennyiségben fő-üzletükben zárt edényekben való árusítására.

Az említett kereskedők, ezenfelül a fennebb a), b), c) és d) alatt felsorolt folyadék árulását csupán mellék-üzletként és az e) pont alatti esetben az üres üvegekkel töltött üvegekkel való becsereleése nélkül gyakorolhatják.

Kis mértékben árusítható honi csemege-borok csupán az a bor tekintendő, melynek ára literenként legalább 60 krral van megszabva, ebben az árnban a palacsz értéke is bebefoglalatik, mely azonban literenként 10 krt meg nem haladhat.

Külföldi borok alatt csupán a vámerületen kívül termelt borok értendők.

A szilviorum, továbbá a likőrök, valamint a cognac, rum és arrak csak akkor tekinthetők kis mértékben árusítandó italoknak, ha azok ára literenként üvegestől legalább 1 frtban van megszabva;

B. a czukrászok és kávéosok (ide nem értve a tisztán csak kávémeréssel foglalkozó iparosokat) saját üzleti helyiségeikben vendégeik részére likőrök, cognacnak, rumnak, arraknak poharanként való kiszolgáltatására;

C. a szőlőtulajdonos bortermelők saját termésű boraink zárt edényekben az üzleti vagy árusítási helyen kívüli fogyasztásra, egyedül a közösg belterületén levő saját helyiségben való árusítására.

3. Az előző 1. és 2. pontban foglalt határozmányokból kifolyólag az illető kir. pénzügyigazgatóság a fennebbi I. pont értelmében benyújtott folyamodványok elintézésénél:

a) a kímérés engedély iránt folyamodó feleket ebbeli kérelmükkel, a kizárólagos italmérsi jogosultság haszonbérlete iránti szerződés létrejötte után, az illető haszonbérlethez fogja utalni;

b) a kis mértékben való árusításra szóló engedély iránt folyamodókat pedig a körülmenyekhez képest esetleg értesíteni fogja, hogy részükre a kizárólagos italmérsi jogosultság haszonbérlete iránti szerződés tartamára már csak az előző 2. pontban foglalt korlátokon belül adathatik engedély.

IV.
A szeszese italoknak kímérésére a kis mértékben való árusítására, valamint a kímérés és a kis mértékben való eladás utáni szolgáltatásokra vonatkozó közelebbi határozmányokat az 1888. évi XXXV. t. cz. s az ennek végrehajtása iránt 1889. évi június hó 22-én 33.450. p. ü. min. sz. a. kiadott utasítás tartalmazza, mely utóbbi a „Pénzügyi Közlöny“ f. é. 16. számában és a „Budapesti Közlöny“ 156-167. számaiban lett közzé téve, és Nagel Ottó könyvkereskedőnél Budapesten külön kiadásban is kapható.

Kelt Budapesten.

A magy. kir. pénzügyminiszterium.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Főmunkatára: Kerecsény Vilmos.

Hirdetés.

Zálog köcsön intézetemben mindazon tárgyak, melyeknek határideje lejárt, f. hó 24-én, délután 3 órakor iprhatóság kiküldött jelenlétében tartandó nyilvános árverésen — eladatnak.

Debreczen, 1889. szeptember 16.

KATZ JAKAB.

Bejárt: Te'eki utca, jobb oldal

2-ik ajtó.

Rövid használat után mint fogtisztító szer nélkülözhetlen.
 Új amerikai
A fogak szépsége
KALODONT Glycerin-fogkréme
 (egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)
 Sarg F. A. fia és társa
 es. kir. udvari szállítók Bécsben.
 Kapható a gyógyszerárakban, illatszerek kereskedéseknél stb. 1 drb 35 kr.
DEBRECZENBEN:
 Rickl József Zalmos Szentkirályi és Kalenda és Kun József uraknál.

VÉGHLESI
VERA-forrás
 Hazánk legtisztább legolcsóbb és legjobb szénsavdus, égvényes savanyuvize
 Véghles-Szalotán (Zólyomgye.)
 Főraktár Debreczen és vidéke részére:
Geréby Fülöp
 urnál, DEBRECZENBEN.

♦♦♦ Egy jó könyv. ♦♦♦
 ... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidke és vé-
 lősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek
 volna; nekem és családomnak a legkülönbözőbb betegségi
 esetekben igen kiváló szolgálatokat tettek. Így és hasonló-
 képen hangoznak a köszönőiratok, melyeket Richter kiadó-
 intézete „A Betegbarát” című, rajzokkal ellátott könyv
 elküldéséért majdnem naponként kap. Mint az ahhoz nyoma-
 tott s a szerencsésen meggyógyítottaktól származó értesítések
 tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követése által még oly
 beteg is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt
 feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak
 eredményei vannak leírva, megérdemli a legkomolyabb
 figyelembevételt minden beteg részéről, bármi bajban is
 szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajtja, az
 írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy
 betegbarátot” és pontos címét s címzeze a levelező lapot
 Richter kiadó-intézetébe Lipcsében. — A megküldés
 ingyen történik. ♦♦♦

Schlick-féle vasöntöde és gépgyár
 Részvény-Társaság Budapest.
 Gyár és igazgatóság: VI. külső váci ut. 1696/99. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky utca 14. sz.
Gőz- és Járgáncseplő készülékek.
 Schlick-féle szab. két és háromvasú ekék, Schlick-féle szab. **„Haladás”** sorvető-gépek, SZORVAVETŐ-GÉPEK.
 Schlick-féle szab. Rayo!-ekék, Schlick- és Vidats-féle eredeti egyvasú ekék és talajművelő eszközök, boronák és rögtörő hengerek, szeceksavágók, répavágók, répapuzók, tengeri morzsolók, csöves tengeri darálók, gabona-tisztító rosták, őrlőmalmok stb.
 Az összes ekék tartalék részei készletben tartanak. — Előnyös fizetési feltételek.
Legolcsóbb árak. — Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.
J E G Y Z E T.
 Van szerencsénk ezennel t. ez. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky-u. 14. sz. a. lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelm. érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkeknek és gazdasági gépeinkből raktárt léte sítettünk.
 Kiváló tisztelettel!
 A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.

Magyarország leghíresebb s leg-
 szénsavsbub! ásványvize, a
SZOLYVAI
 mely savanyuviz, borral vegyítve a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kiténő segélyt ad; tüdő-, hörgőbántalmaknál, húgyvesőhólyak hurutoknál és járványos betegségek alkal-mával kiténő gyógyser képez.
 A szolyvai viz csak akkor tekinthető friss töltésű, valódi, hamisítatlannak ha a dugasz külszínén, ugyszintén a czimlapon e czég:
„GERMAN ÉS BODNÁR”
 olvasható.
 Megrendelhető: Szolyván, Bereg-megye az ásványvízforrás igazgató-ságá! al; kapható minden fűszerke-reskedés és vendégloben.
 Hazafui tisztelettel
GERMAN és BODNÁR
 gróf Schömborn Buchheim Ervin ura dalmi ásványvíz bérlők.

PANNONIA
= forrás =
 Magyarország legjobb és leg-
 olesóbb savanyúvize.
 Tiszta, minden üledék és minden mellékis nélküli kellemes gyógy- és asztali víz.
 Kizárólagos szétküldők
MATTONI és WILLE,
 szerb. kir. udvari szállítók, Budapestben.

Pénzt
 sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletvekre, arany- és ezüst pénzreműekre bármily összegig olcson ad
LÖRY J.
 banküzlete
 Budapest, IV.. Hatvani-utca 17.

„Zacherlin”

A legkitünőbb szer minden rovar ellen
 E kiválószott különlegesség meglepő erővel és gyorsasággal megsemmisít minden kártékony férget lakásokban, konyhákban épen ugy, miként házi állatainkon, istállókban s növényeken, üvegházak és kertekben. Valódi minőségben eredeti üvegekben névaláírással és védjeggyel kapható. A mi laza papirosban adatik, az sohasem „Zacherl” különlegesség.
Valódi minőségben kapható:

Debreczenben: Csanak József, Deutsch Albert, Szabó S. Gültl Nándor gyógyszer. Dr. Rothschnek gyógyszer. Varga L. Gaszner K. Ganofsky L. Dömök B. André K. Veidner J. Tóth Béla.	Hegedüs R. Kohn H. Benelek A. Pozsgai Antal, Szent-Királyi és Kalenda, Trocsányi Ferencz, Ér-Diószegen: Mezey Albert. Ér-Endréden: Gesztarély K. Ferencz. Ér-Mihály-Falván: Lévay Vincez.	Hajdu-Nánáson: Slahta János. Nagy-Kállón: Nagy Károly. Nagy-Károlyban: Noun János, Bertalan Kerekes. Jakab Kaufmann. Püspök-Ladányon: L. Mogyorósy jun. & Com. Székelyhidon: Tunyoghy Lajos. Szoboszlón: Körner Béla.

 Raktárak Magyarországon más városokban is vannak, a hol Zacherlin falragaszok vannak kitéve.

Bámulatosan hat.
CZERNY „TANNINGENE”
 Legújabb, ölom nélküli, ártalmatlan egyedül legjobb
hajfestőszer
 haj és szakál, ugymint szemöldökfestésre, melylyel a legegyszerűbb módon és csak egyszeri használatnál a haj ugyanazon biztos, szép és fényes barna vagy fekete természetes színt visszanyeri melylyel az őszülés előtt birt; a színt szappannal mosás és gőzfürdő sem változtatja. Ára 2 frt 50kr.
CZERNY FREDETI
„keleti rózsateje”
 törvényesen védve.
 (Original Orientalische Rosenmilch.)
 a bőrnek igen finom, vakító felhőségű és oly fiatal friss színt kölcsönöz,
 mely más szer által el nem érhető, kiténő még módjolt, szeplő, bőrpattanás, nem szép arczszín és napcsütés ellen, eltávolítja a bőrnek tisztátalanságát, minden sárga és barna arczszínt és egy idejűleg alkalmas minden testrésze, feltétlenül ártalmatlan. Ára 1 frt. Bazzanszappan hozzá 30 kr.
Czerny J. Antal, Bécs, I., Waifschgasse 5.
 a cs. k. udv. opera közelében.
 Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.
Raktár Debreczenben: Dr. Rothschnek V.
 gyógyszerész urnál. Miskolczon: Dr. Hercz Móríc gyógyszerész urnál. Ungvárt: Hoffmann Béla gyógyszerész urnál. Szegeden: Barcsay Károly gyógyszerész urnál. Aradon: Eliás Ármán illatszerező urnál. Temesvárt: Stefán J. Tarcsay (Apothek zur Marienhilf Fabrik) Budapestben: Török József gyógyszerész urnál, Király-utca 12 sz. Csak akkor valódi, ha Czerny J. Antal névvel van aláírva.
 Sziveskedjék e hirdetést esetleges szűkségletének fedezése végett kivágni, miután ritkán jelenik meg.